

Riktlinjer för skolskjuts i Lunds kommun

Beslutade XXX.

Gäller från och med läsåret 2021/2022

2021-06-07

Bakgrund

De här riktlinjerna ersätter utifrån barn- och skolnämndens verksamhetsansvar för skolskjuts de tidigare "Normer för elevers rätt till skolskjuts och busskort" beslutade av KF 2001, rev 2010-04-25, 2013-01-31.

Omfattning

Dessa riktlinjer utgår från bestämmelserna om skolskjuts i skollagen (2010:800). Riktlinjerna omfattar elever i grundskola inklusive förskoleklass och grundsärskola. Bestämmelser om skolskjuts finns i 9 kap. 15 b-c och 21a §§ skollagen (förskoleklass), 10 kap. 32-33 och 40 §§ skollagen (grundskolan), 11 kap. 31-32 och 39 §§ skollagen (grundsärskolan).

I händelse av att riktlinjerna skiljer sig från rättspraxis som tillkommit efter fastställandet av riktlinjerna ska riktlinjerna inte tillämpas i den delen.

1. Definitioner

Skolskjuts

Med begreppet skolskjuts menas transport av elev från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka som inte är av tillfällig natur. Det avser även sådan transport av elev som regleras i 9 kap 15c §, 10 kap 33 § och 11 kap. 32 § skollagen, i de fall en elev har sin skolgång i en annan kommun och måste övernatta där för att fullgöra skolgången.

Hemkommun

En elevs hemkommun är den kommun där eleven är folkbokförd. Om eleven är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här, utgör hemkommun den kommun i vilken eleven vistas stadigvarande eller, om eleven saknar stadigvarande vistelseort, den kommun, i vilken eleven för tillfället uppehåller sig.

Placeringskola

Placeringskola är den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i utifrån elevens folkbokföringsadress, det vill säga någon av de skolor som Lunds kommun hade erbjudit eleven plats på utifrån närhetsprincipen och som har tillgänglig plats för eleven. Det innebär att placeringskolan inte nödvändigtvis är elevens närmaste skola.

Så länge eleven bor kvar på samma adress förblir placeringskolan densamma över tid. Om skolan inte erbjuder eleven nästföljande årskurs, kommer elevens placeringskola att förändras i samband med skolövergången.

Förändrad folkbokföring kan innebära att elevens placeringskola förändras.

2021-06-07

Färdväg

Färdväg är den väg eleven transporteras mellan skola och hem.

Trafikförhållanden

Trafikförhållanden är förhållanden i trafiken längs elevens färdväg.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning åsyftas i dessa bestämmelser den begränsning eller det hinder som gör att en elev till följd av skada eller sjukdom har svårt att på egen hand ta sig till och från skolan.

2. Rätt till skolskjuts enligt skollagen**Förskoleklass, grundskola och grundsärskola**

Elever i förskoleklass, grundskola och grundsärskola har enligt skollagen rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. En individuell bedömning av en elevs behov av skolskjuts ska göras i varje enskilt fall.

Enligt skollagen gäller denna rätt inte elever som *väljer att gå i en annan skola* än den där kommunen primärt skulle ha placerat eleven i eller som valt att gå i en annan kommuns skola. Förutom i de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter, ska kommunen anordna skolskjuts även i dessa fall.

Bedömningen av huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan medföra ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilka skyldigheter kommunen skulle ha haft om eleven valt att gå i sin placeringsskola. Om eleven hade haft rätt till skolskjuts till placeringsskolan så ska eleven - under förutsättning att det inte innebär en ekonomisk eller en organisatorisk svårighet för kommunen¹ - få rätt till skolskjuts även till en annan kommunal skola i eller utanför Lunds kommun eller till en i kommunen belägen fristående skola.

Lunds kommuns skyldighet omfattar inte skolskjuts till och från fritidsverksamhet. Elever som beviljats plats på korttidsvistelse, kan

¹ Utgångspunkten för bedömningen av huruvida anordnandet av skolskjuts i dessa fall kan få ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån vilken skyldighet kommunen hade haft ifall eleven gått på sin placeringsskola. Utgångspunkten för bedömningen av ekonomiska svårigheter utgörs alltså av den kostnad kommunen skulle ha haft för skolskjuts om eleven gått på sin placeringsskola. Om skolskjutsen till den av eleven valda skolan är dyrare än vad det skulle ha varit till placeringsskolan saknas rätt till skolskjuts. Motsvarande bedömning görs med beaktande av de organisatoriska svårigheter som kan uppkomma.

2021-06-07

beviljas skolskjuts mellan korttidsvistelse och grundskolan/grundsärskolan, om korttidsvistelsen är varaktig.

I de fall förutsättningarna för en elev som beviljats skolskjuts förändras är elevens vårdnadshavare skyldiga att meddela detta till skola/förvaltning.

Beslut om skolskjuts fattas enligt grundregeln för ett läsår i taget.

2.1. Individuell bedömning

När en elev ansöker om skolskjuts gör Lunds kommun en individuell bedömning av elevens behov av skolskjuts med hänsyn till elevens ålder, mognad och övriga omständigheter. Kriterierna som ska beaktas vid denna bedömning beskrivs under punkterna a) – f). Den individuella bedömningen ska framkomma i beslutsmotiveringen.

a) Bedömning från folkbokföringsadress

För att reglerna om rätt till skolskjuts ska gälla ska Lunds kommun vara elevens hemkommun enligt skollagen. Rätt till skolskjuts ska följaktligen i första hand bedömas utifrån elevens folkbokföringsadress.

För elever som inte är folkbokförda i Lunds kommun, men som vistas stadigvarande här, ska skolskjuts bedömas utifrån elevens boendeadress. Hit hör elever som har skyddad folkbokföring med stöd av folkbokföringslagen och elever som placerats i familjehem eller boende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

För elever som saknar stadigvarande vistelseort, ska skolskjuts bedömas utifrån den adress där eleven för tillfället uppehåller sig.

b) Växelvis boende

När en elev bor växelvis lika mycket hos sina vårdnadshavare eller vårdnadshavare och förälder anses det berörda barnet ha två likvärdiga hem. Eleven har i dessa fall rätt att få sitt behov av skolskjuts bedömt utifrån varje adress för sig. Elevens rätt till kostnadsfri skolskjuts ska endast bedömas i förhållande till båda hemmen om dessa båda hem finns i Lunds kommun². Vilken skola som utgör elevens placeringsskola bedöms även i dessa fall utifrån elevens folkbokföringsadress.

Detta gäller inte bara när båda föräldrarna är vårdnadshavare utan även för det fallet att endast en förälder är vårdnadshavare, men barnet ändå varaktigt bor hos den andra föräldern i sådan utsträckning att det kan anses föreligga ett växelvis boende.

² RÅ 2002 ref. 91

2021-06-07

För att konstatera växelvis boende ska vårdnadshavare eller förälder vid begäran kunna visa på ett schema, avtal eller dom som styrker omfattningen av barnets vistelse hos respektive part.

c) Bedömning med hänsyn till färdvägens längd

Rätt till kostnadsfri skolskjuts i förskoleklass, grundskola och grundsärskola föreligger när avståndet mellan hem och den plats där utbildningen bedrivs är minst:

2,0 km för elever i skolår F-3

3,0 km för elever i skolår 4-6

4,0 km för elever i skolår 7-9

Avståndet mellan folkbokföringsadressen och skolan mäts med hjälp av en algoritm. Algoritmen tar hänsyn till höjdskillnader i skolvägen och väljer utifrån detta den kortaste skolvägen. För att uppnå så stor objektivitet som möjligt används elevens folkbokföringsadress och skolans officiella adress från skolenhetsregistret, som mätpunkter. Enskilda klassers hemvist utgör inte objektiva mätpunkter, utan blir godtyckliga då skolorna har flera möjliga ingångar.

Sträckan mellan hem och skola ska vara så kallad säker skolväg.

Säker skolväg är en sträcka som i största möjliga mån har gång- och cykelbanor som är skilda från övrig trafik, samt har bevakade eller markerade gång- och cykelöverfarter.

Är avståndskraven uppfyllda föreligger rätt till skolskjuts. Är avståndskraven inte uppfyllda fortsätter bedömningen enligt punkterna nedan.

d) Trafikförhållandena

Bedöms närmaste lämpliga skolväg som trafikfarlig utifrån elevens ålder och mognad kan skolskjuts beviljas utan hänsyn till avståndet.

I bedömningen beaktas bland annat om skolvägen saknar gång- och cykelbana och vilken trafiktäthet som föreligger³. Ytterligare faktorer som är av betydelse vid en bedömning av trafikförhållandena är:

- siktförhållanden
- vägens bredd
- förekomst av hållplatsfickor, vägrenar
- väglag
- fordonens hastighet
- barnens ålder

Beslutsfattaren i skolskjutsärenden gör en bedömning om vägen är farlig efter inhämtat utlåtande eller granskning på plats.

e) Funktionsnedsättning

³ RÅ 1994 ref 84

2021-06-07

En elev har rätt till skolskjuts om en funktionsnedsättning medför att eleven inte kan ta sig till skolan på samma sätt som en elev utan funktionsnedsättning. Detta gäller funktionsnedsättning av varaktig och i vissa fall tillfällig karaktär. Ett aktuellt läkarintyg ska vid begäran uppvisas som styrker behovet av skolskjuts på grund av funktionsnedsättning.

Vårdnadshavare till elev med en varaktig funktionsnedsättning som väljer att söka till en skola med särskild utbildning (grundskola eller grundsärskola, men ej statlig specialskola) i kommunen eller i en annan kommun kan ha rätt till skolskjuts till skolan om inte Lunds kommun kan erbjuda en likvärdig utbildning för eleven.

f) Annan särskild omständighet

Även andra än de redan nämnda omständigheterna ska, när de återopas av den enskilde, prövas individuellt.

Exempel på särskild omständighet:

- Nyanlända elever som placeras på olika boenden flera gånger på en termin eller läsår kan ha rätt till skolskjuts.
- Elever som är folkbokförda i Lunds kommun och som placeras i ett familjehem i Lunds kommun kan ha rätt till skolskjuts.

Specialregler

g) Lunds kommun placerar

Elever som av kommunen placeras i kommungemensam särskild undervisningsgrupp och elever som placeras på en annan skola på grund av att det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero⁴ har rätt till skolskjuts om de grundläggande förutsättningarna enligt a) – f) är uppfyllda.

h) Elever från annan kommun som tas emot i Lunds kommun p.g.a. särskilda skäl och p.g.a. skolgången måste övernatta här

En elev som Lunds kommun tar emot från en annan kommun på grund av särskilda skäl med hänsyn till elevens personliga förhållanden och som för sin utbildning måste övernatta i kommunen⁵, har rätt till skolskjuts under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i Lunds kommun. Bedömningen gäller färdvägen från en tillfällig bostad i Lunds kommun till den plats där utbildningen bedrivs.

Elevens hemkommun ska kompensera den mottagande kommunen för kostnader avseende anordnande av skolskjuts.

i) Skolskjutsbehov vid tillfälligt funktionshinder

⁴ Beslut enligt 10 kap. 30 § andra stycket 2 skollagen, 11 kap. 29 § andra stycket 2 skollagen

⁵ Skollagen 9 kap. 13 §, 10 kap. 25 §, 11 kap. 25 §

2021-06-07

Vid tillfälligt funktionshinder till följd av t.ex. olycksfall eller planerad operation, ska elev/vårdnadshavare i första hand kontakta sitt försäkringsbolag för hjälp med transport till och från skolan.

I andra hand, ska elev/vårdnadshavare kontakta det försäkringsbolag med vilket kommunen tecknat olycksfallsförsäkring för hjälp med transport till och från skolan.

Om transport till skolan inte kan ordnas genom privat eller kommunal försäkring, ska kommunen efter ansökan bevilja skolskjuts om funktionshindret inte är av så tillfällig karaktär att det kan anses obehövt.

j) Resor i samband med prao

Prao är en del av elevens utbildning och skolskjuts kan därför bli aktuellt även vid prao utifrån förutsättningarna i a-f.

2.2. Informationskyldighet

För att vårdnadshavarna ska veta vilka konsekvenser valet av skola får i fråga om rätten till skolskjuts måste kommunen i möjligaste mån göra klart för vårdnadshavarna till vilken skola eleven har rätt till skolskjuts under förutsättningar att villkoren är uppfyllda.

Vårdnadshavarna bör också informeras om att eleven - i fall ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för Lunds kommun - inte har rätt till skolskjuts om de väljer en annan skola.

3. Utförandet av skolskjuts

3.1. Skolskjuts med upphandlad transport och kollektivtrafik

Skolskjutstransporter sker med upphandlade transporter i buss, med kollektivtrafik eller med upphandlade transporter med taxi.

Lunds kommun hänvisar skolskjutsberättigad elev till skolskjuts med det färdmedel som kommunen bedömer lämpligt utifrån gällande regelverk. I första hand ska elever åka på befintliga skolbusslinjer när det är möjligt, i andra hand med kollektivtrafik (fr.o.m åk 4) och i sista hand med upphandlad taxitransport.

Elever reser som huvudregel med kollektivtrafik först från årskurs 4 och uppåt. Eftersom barn mognar i olika takt kan dock andra bedömningar göras i enskilda fall. Beslut om skolskjuts med kollektivtrafik fattas i dessa undantagsfall efter samråd med vårdnadshavare och skola.

En elev som tappat sitt reskort erhåller ett nytt kort men får själv stå för den kostnad som Skånetrafiken debiterar kommunen för ersättningskortet samt eventuell administrativ kostnad.

2021-06-07

Riktlinjernas bestämmelser gäller oavsett vem som utför skolskjutsen. Anlitad entreprenör ska också följa tillämpliga delar av riktlinjerna.

Inför beslut om skolskjutsens färdväg och de platser där på- och avstigning ska ske ska synpunkter inhämtas från den kommunala nämnd som ansvarar för trafikfrågor, Polismyndigheten och väghållaren⁶.

3.2. Självskjutsersättning

I undantagsfall, när skolskjuts med övriga skolskjutsalternativ inte är möjligt, kan självskjutsning vara aktuellt och genomförs då efter överenskommelse med kommunen.

3.3. Res- och väntetider samt upphämningsplats

Skolskjutsverksamheten ska i möjligaste mån ordnas med hänsyn till elevernas skoltider. Så korta vänte- och restider som möjligt ska eftersträvas.

Väntetiden för elever bör inte överstiga 60 min per skoldag för elever i skolår F-3 och 90 min per skoldag för elever i skolår 4-9.

För resa till och från skolan gäller att restiden inte bör överstiga 60 min enkel resa.

Rätten till skolskjuts innebär inte att sådan skjuts måste anordnas från bostadsadressen till den plats där utbildningen bedrivs. Visst avstånd mellan bostadsadress och upphämnings- eller busshållplats förekommer. I planeringen av skolskjuts ska dock eftersträvas att upphämnings- eller busshållplats ligger i så nära anslutning till elevens bostadsadress och elevens skola som det är möjligt.

Avståndet till upphämningsplats/busshållplats får inte överstiga 2,0 km för elever i skolår F-3, 3,0 km för elever i skolår 4-6 och 4,0 km för elever i skolår 7-9.

3.4. Vårdnadshavares respektive kommunens ansvar

Vårdnadshavaren ansvarar för att eleven kommer till och från skolskjutsen vid hemmet/närmaste hållplats och att de uppgjorda tiderna hålls vid dessa tillfällen. Under färd med skolskjuts som är anordnad av barn- och skolförvaltningen i Lunds kommun står kommunen för tillsynsansvaret. Kommunens tillsynsansvar fortsätter när eleven stiger av vid skolan och under skoldagen. För elever som åker kollektivt färdmedel träder skolans tillsynsansvar för eleven in när eleven infinner sig på skolans område under en viss tid före dagens första lektion.

⁶ Förordning (1970:340) om skolskjutsning, § 2

2021-06-07

När eleven ska hem gäller att skolan har tillsynsansvar för eleven fram till dess att anordnad skolskjuts hämtar eleven och under färden när skolskjutsen anordnas av barn- och skolförvaltningen. Kommunens tillsynsansvar upphör när eleven kliver av skolskjutsfordonet vid busshållplats/upphämningsplats. Tillsynsansvaret för eleven går då över på vårdnadshavaren. Om en elev har väntetid fram tills att skolskjuts hämtar efter skoldagens slut och därför behöver vistas på fritids, har skolan rätt att ta ut avgift för denna verksamhet⁷.

Om eleven åker kollektiva färdmedel har skolan tillsynsansvar för eleven fram till dess att eleven har slutat för dagen och i anslutning till skoldagens slut lämnar skolans område för att åka med skolskjutsen. Tillsynsansvaret för eleven går då över på vårdnadshavaren.

4. Ansökan, utredning och beslut

De delar av Förvaltningslagen (2017:900) som reglerar handläggning och överklagan av skolskjuts definieras i 29 kap. 10-11 §§ skollagen.

Vårdnadshavare till barn med behov av skolskjuts ska enligt grundregeln ansöka om skolskjuts för eleven inför varje nytt läsår och enligt de tjänster som kommunen hänvisar till.

Vid varje ansökan om skolskjuts gör Lunds kommun en individuell bedömning av elevens behov av skolskjuts med hänsyn till elevens ålder, mognad och övriga omständigheter. Den individuella bedömningen ska framkomma i beslutsmotiveringen.

Vårdnadshavare kan överklaga beslut om skolskjuts på två olika sätt, med förvaltningsbesvär eller med laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen, beroende på vilken grund beslutet är fattat. Hur beslutet överklagas framgår av 28 kap. 5 § 5 p i skollagen.

⁷ RÅ 1995 ref 12